

ÍNDEX

Llegir és rellegir	0
Prefaci de l'autor	00
1. L'anècdota	00
2. Bestiari	000
3. Floritura	000
4. Petrologia	000
5. Redacció	000
6. Informe policial	000
7. No he fet res	000
8. Notícia	000
9. SMS	000
10. Un de cinquanta	000
11. Traficant	000
12. Fumador	000
13. Repartidor (mans lliures)	000
14. Colorista	000
15. Eduardista	000
16. Avorrit	000
17. Encantada	000
18. Dispers	000
19. En femení	000
20. En masculí	000
21. Neutre	000
22. Impersonal	000
23. Tragèdia grega	000
24. Morse (amb transcripció)	000
25. Barman	000

26. Autoescola	000
27. HTML	
28. Guió de minimetratge	
29. Amb la a (Monovocalisme)	
30. Sense la a (Lipograma)	
31. Pentavocalisme	
32. Monosíl·labs	
33. Bisíl·labs	
34. Camp embardissat	
35. Per què, papi?	
36. Al cafè del poble	
37. Prosa poètica	
38. Trobadoresc	
39. Lul·lià	
40. Jocfloraesc	
41. Heavy	
42. Light	
43. Dites i frases fetes	
44. Proverbial	
45. Saberut	
46. Beata	
47. Científicotècnic	
48. Estadística	
49. Matemàtic	
50. Comptable	
51. Verbial	
52. Substantiu (Lipoverb)	
53. Compostatge	
54. Esdrúixoles	
55. Ciclista	
56. 333 caràcters	
57. Microrelat	
58. Circumlocució	
59. Minucios	
60. Música	

61. Solfejant	
62. Arezzià	
63. Cuiner	
64. Tautograma	
65. Abecedari	
66. Sonet	
67. Tanka	
68. Permutacions	
69. (El mètode) Caradec	
70. Boles de neu	
71. Acordió	
72. Rodolant	
73. Acròstic	
74. Arquitecte	
75. Exfumador	
76. Profund	
77. Futbolístic	
78. Hi havia una vegada	
79. Rumor	
80. Negatiu	
81. Positiu	
82. Blogaire	
83. Clau numèrica	
84. Mots creuats	
85. Enigmari	
86. Problema múltiple	
87. Astronòmic	
88. Astrològic	
89. Mèdic	
90. Truculent	
91. Plànol fet a mà	
92. Amnèsic	
93. Preguntes retòriques	
94. Manlleus	
95. Xocolata desfeta	

- 96. Com dir-li adéu .....
- 97. ...i un gelat .....
- 98. A que no... ..
- 99. Bucle .....

A la Carme i al Martí

LLEGIR ÉS RELLEGIR

Prou que m'agrada prologar un llibre que reafirma Queneau com aquest A que no. Fa temps que vaig llegir els magnífics Exercices de style del francès. De primer l'any 1987, en la versió castellana d'Antonio Fernández Ferrer que havia editat Cátedra. Una lectura que associo a la del magnífic pròleg amb què el traductor contextualitzava aquell enfilall denoranta-noutexticles que ens presentava. El pròleg de Fernández Ferrer, que conservo subratllat obsessivament de quan tot ho subratllava pensant en el país de Verbàlia, s'inscriu en l'àmplia tradició de paratextos que acompanyen certsexperiments ludolingüístics com els exercicis de Queneau. Una mena de glossa a la manera de les explicacions en prosa que sant Joan de la Creu feia dels seus poemes. Paratextos capaços de suscitar—i parlo per experiència— una passió lectora i relectora irrefrenable.

Això és exactament el que em va passar en rellegir aquell pròleg. De primer l'havia llegit encuriós, encabat vaig llegir bocabada dels noranta-nou exercicis de Queneau en el castellà de FF i, en comptes de fer Fast Forward, vaig rebobinar, vaig rellegir el pròleg amb un bolígraf a la mà i el vaig subratllar obsessivament. Després em vaig posar a buscar altres versions dels exercicis de Queneau amb l'excitació d'un egiptòleg d'excursió per la vall dels Reis. Vaig començar per la lectura laboriosa de l'original francès que Raymond Queneau havia publicat l'any 1947, just després de la segona gran guerra, quan el mer fet de posar-se a escriure ficció devia semblar una acció sense sentit. Uns mesos més tard vaig topar amb la versió italiana del llibre, traduït per Umberto Eco, i finalment, el 1989, vaig assaborir la versió catalana que acabaven de publicar Annie Bats i Ramon Lladó a Quaderns Crema. D'aquella exercitació en la lectura dels exercicis prou que en vaig extreure quatre conclusions:

- primera, que el punt de vista no és l'únic rector d'un relat

- segona, que tota la història de la literatura es pot explicar des del relat de les variacions sobre un mateix tema
- tercera, que l'estil està sobrevalorat i infrautilitzat, o viceversa
- quarta, que els exercicis de Queneau inciten a l'escriptura.

D'aquelles quatre conclusions anotades a corre-cuita en un dels primers quaderns cartogràfics del país de Verbàlia, avui en subscripció sobretot la quarta. La llavor de Queneau ha crescut força en aquests últims anys. A París fins i tot vaig veure una versió teatral dels exercicis, i cada traducció és un esdeveniment per a la literatura expressada en la llengua d'arribada. Però també hi ha obra nova. Com els noranta-nou exercicis de Matt Madden en novel·la gràfica. I en català hem tingut la sort de comptar amb els recents cent vint-i-tres «exercicis d'espill» del nord-català Joan-Lluís Lluís a Xocolata desfeta, un llibre aparegut en el procés d'escriptura d'aquest A que no, tal com acredita noblement Eduard Ribera; i ara comptem amb aquests magnífics noranta-nou texticles que avui tinc el plaer de prologar.

Ribera sap que el punt de vista no és l'únic rector d'un relat, i per això la seva paleta de mètodes expressius menen l'anècdota inicial cap a tota mena de xocs de mots amb pèrdua momentània dels sentits. Ribera sap que tota la història de la literatura es pot explicar a còpia de variacions d'un mateix tema, perquè el que compta és el com i no pas el què. Ribera sap que l'estil està sobrevalorat i infrautilitzat, o viceversa, i per això s'embarca en aquest repte verbal de fer variacions d'un tema sobre les variacions d'un altre. I sobretot, Ribera sap, per experiència pròpia, que els exercicis de Queneau inciten a l'escriptura, i per això llança el seu A que no al públic lector català sabent que sembla. I si li sembla que sembla, a mi ja em sembla bé. Oi que sí que llegireu, en tots els sentits possibles, A que no?

Màrius Serra, 1-1-11

PREFACI DE L'AUTOR

Diuen que, per molt que en cada nou llibre s'esforci a trobar temes, ambientacions, personatges o anècdotes diferents, en el fons, un escriptor sempre està escrivint la mateixa història. És perfectament possible. En el volum present, si més no, aquesta consideració és estrictament certa. La raó és de les narracions que se segueixen és justament trobar 99 maneres diferents d'escrivre la mateixa història, com va fer magistralment l'escriptor francès Raymond Queneau en els seus Exercices de Style publicats el 1947¹. De fet, la força motriu que em va empènyer en aquesta aventura va ser retre-li un petit homenatge; d'aquí el títol del recull A que no... (> A Queneau) que, a més d'explicitar aquest deute, planteja el segon objectiu del projecte: el repte d'aconseguir la mateixa fita literària.

Els reptes sovint són actes compulsius que neixen de la irracionalitat o de la inconsciència. A la gènesi d'aquest llibre —que es va començar a gestar l'hivern de 2007, 60 anys després de la publicació dels Exercices de Queneau— hi ha unes dosis d'ambdues coses, sintetitzades en la il·lusió (o la vanitat) de creure's capaç d'emular un dels grans noms de la literatura francesa. Superada aquesta prosaica fase preliminar, queda només una anècdota més o menys banal i el monstre famolenc de la pantalla blanca.

La perspectiva em permet dir-vos que el camí no ha estat fàcil però que l'excursió ha pagat la pena. Sobretot perquè no es

---

1. Raymond Queneau (Le Havre, 1903 - París, 1976) Escriptor, filòleg i matemàtic francès. El 1920 arribà a París per a estudiar Filosofia i Ciències. Les seves primeres obres van ser influenciades pels superrealistes, amb els quals va entrar en contacte a partir de 1927. El 1933 va publicar la seva primera novel·la (Le chiendent), però no va obtenir un reconeixement amplifins a la publicació dels Exercices de Style (1947) i més tard arran de la novel·la Zazie al metro (1959) que Louis Malle va traslladar al cinema. El 1948 va entrar a formar part de la Societat Matemàtica de França; amant de les ciències, Queneau sempre va intentar aplicar normes aritmètiques en la construcció de les seves obres. El 1950 va entrar al Col·legi de Física, el 1951 a l'Acadèmia Goncourt, el 1954 va dirigir l'enciclopèdia La Pléyade i el 1960 va participar en la fundació de l'OULIPO (Ouvroir de Littérature Potentielle) que pretenia estudiar científicament els límits de la creació literària.

tractava només de caminar endavant sinó de fer-ho amb una motxilla carregada de constriccions o condicionants voluntaris, a la manera dels autors oulipians². Com ells mateixos es defineixen, un autor oulipià és un arataquees construeix llaberint del qual es proposa sortir. Un llaberint fet a base de paraules, de sons, de frases, de parafràgrafs, de capítols, de llibres, de biblioteques, de prosa, de poesia i de tot això...

Amb aquest ingredient experimental, connectant amb el concepte de restricció formal (contrainte) que preconitza l'OULIPO i que van dur a la pràctica el mateix Raymond Queneau o Georges Perec³, entre d'altres, A que no... cerca 99 solucions literàries per a la mateixa història, amb una pretensió calidoscòpica, bigarrada i tramada, gairebé novel·lesca.

El llibre és, doncs, un recorregut que, més enllà del mer exhibicionisme lingüístic o estilístic, se serveix de la llengua i de l'estil per oferir múltiples mirades simultànies sobre una mateixa escena amb una clara i manifesta voluntat lúdica. Espero que, en les pàgines que segueixen, senti la curiositat suficient perquè es pugui completar el joc de complicitats en què es converteix finalment qualsevol aventura literària.

Verdú, gener de 2011

---

2. L'OULIPO (Ouvroir de Littérature Potentielle) és el moviment d'experimentació literària fundat el 1960 pel mateix Raymond Queneau i per François Le Lionnais. Es basa a establir una restricció formal o conceptual que limiti i estructurï alhora l'obra (com per exemple no usar una vocal en tot un text, com va fer Georges Perec a la novel·la La disparition). Els seus integrants barregen els mètodes combinatoris i matemàtics, l'humor absurd i la dissecció del seu entorn. Més informació a www.ouliipo.net

3. Georges Perec (París, 1936 - Ivry-sur-Seine, 1982) És un dels escriptors més famosos de la literatura francesa del segle XX. Membre de l'OULIPO i abanderat del nouveau roman, basava les seves obres en l'experimentació i en les limitacions formals. Una de les influències principals en el seu estil és la de Raymond Queneau, qui li va descobrir el gust pel joc de paraules i la forma dels mots.

En el fons, m'imposo regles per a ser totalment lliure.

Georges Perec

EXERCICI 1

L'ANÈCDOTA

A la cruïlla del Parc, una tarda de pluja. Un home begut surt d'un bar darrere una noia jove que va carregada de bosses. Els semàfors no funcionen i el trànsit és un desgavell. L'home s'atura al mig del pas de vianants entorpint la circulació i un ciclista gairebé se l'emporta per davant. Un repartidor de paqueteria urgent l'escriu i l'amenaça. Quan arriba la policia, s'enduen el borratxo a la vorera per demanar-li la documentació i el camell que ven material a la parada de l'autobús fuig per cames. El flux elèctric es recupera i els semàfors tornen a funcionar. L'embús de trànsit s'alleuja lentament. Els policies condueixen el borratxo a la comissaria. Els núvols es trenquen i apareixen els primers raigs de sol.

EXERCICI 2

BESTIARI⁴

Aquell paio estava com una cabra. Plovent com plovia, i amb l'avinguda que semblava un formiguer de cotxes, no se li acudeix res més que travessar el pas de zebra a pas de tortuga. El conductor d'una furgoneta, gras com un teixó i encabronat de quina manera, li va dir el nom del porc i un ciclista encaputxat amb un cangur impermeable que serpentejava entre els vehicles gairebé li clava les banyes del manillar. Algú va dir que el paio tenia uns collons com un toro però la veritat és que portava una mona de cal déu lo pare. Acabava de sortir del bar tufejant a carajillo, amb la granota de treball tota llantiada i empaitant una noia amb dents de conill, ulls de gata i pantalons de lleopard que anava carregada com una mula amb bosses i carpetes. A l'altra banda del carrer hi havia un camell amb cara de gos que, quan va veure els municipals, va sortir corrents com una llebre. La cosa no anava per ell sinó pel mico que entorpia el trànsit. Al principi el dropo es va posar gallet però, finalment, els guàrdies el van reduir i, mans com un corderet, el van entaforar a la gàbia que el cotxe tenia a la part posterior. Aleshores, com si de sobte un elefant hagués badallat, va deixar de ploure.

---

4. Aquesta narració va ser difosa al bloc literari L'Esriptori (<http://eribera.blogspot.com>) i inclosa al volum antològic La catosfera literària 08, publicada amb motiu de les I Jornades de la Catosfera realitzades a Granollers el gener de 2008 (Cossetània Edicions. Valls: abril de 2008).

EXERCICI 3

FLORITURA

Aquell paio era la pera. Plovent com plovia, i amb els cotxes que farcien l'avinguda com una magrana atapeïda, no se li acudeix res més que quedar-se plantat com una tomatera al mig del pas de vianants. El conductor d'una furgoneta, gros com un meló de reg i encès com un bitxo, li va dir quatre floretes i un ciclista que esquivava vehicles amb un impermeable pistatxo gairebé li clava la tija del manillar. Algú va dir que el paio tenia uns bons pebrots però la veritat és que portava una castanya com tres parells de moniatos. Acabava de sortir del bar flairant a carajillo, amb la roba enfigassada i empaitant una poncella amb un pentinat d'escarola i un vestit tot florejat que traginava bosses amb motius florals. A l'altra banda del carrer hi havia un traficant d'herba, prim com un espàrrec de marge que, quan va veure els municipals, es va fondre com l'aroma d'un ametller. La cosa no anava per ell sinó pel ceballut que entorpia el trànsit. Al principi el drogo es va enravenar però, finalment, els guàrdies el van reduir i, més dolç que una pruna clàudia, va caure de madur a la part posterior del cotxe patrulla. Aleshores, com si de sobte un albercoquer hagués florit, va deixar de ploure.